

Izhaja vsak torek in petek
za časa vojne.

Dopisi naj se frankujejo in pošiljajo
uredništvu lista »Mir« v Celovec,
Pavličeva ulica št. 7.

Osebni pogovor od 10. do 11. ure
dopold. in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi naj se samo po eni strani
lista pišejo, druga stran naj bo prazna.

Rokopisi se ne vračajo.

MIR

Glasilno koroških Slovencev.

Velja za celo leto 4 krone.

Denar naj se pošilja točno pod na-
pisom: Upravništvu lista »Mir« v
Celovcu, Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se
plačuje vnaprej.

Za inserate se plačuje po 20 vin.
od garmond-vrste vsakokrat.

Dopisom je treba za odgovor pri-
ložiti poštno znamko.

Leto XXXIII.

Celovec, 14. novembra 1914.

Št. 57.

Z bojišč.

BOJI V SRBIJI.

**Naši prodirajo proti Valjevu. Prva in tretja
srbska armada se umikate.**

Dunaj, 9. novembra. Z južnega boji-
šča se uradno poroča: 9. november. Naše
operacije na južnem bojišču potekajo vse-
skozi ugodno. Med tem ko je naše prodira-
nje preko črte Šabac—Lješnica ob močno
utrjenih gorskih vznožjih zadelo na najtr-
dovratnejši odpor, so tridnevni boji na črti
Loznica—Krupanj—Ljubovija že končani s
popolnim uspehom.

Tukaj nahajajoči se nasprotnik je bila
tretja srbska armada generala Sturma in
prva armada generala Petra Bojovića s
skupno šestimi divizijami, 120.000 mož.

Ti dve armadi se, ko so izgubile svoje
hrabro branjene pozicije, od včeraj umikajo
proti Valjevu.

Naši zmagovalni kori so dosegli včeraj
zvečer nad Loznico vzhodno obvladajoče vi-
šine in glavni greben Sokolske planine, ju-
govzhodno od Krupanja.

Mnogo ujetnikov in zaplenjenega voj-
nega materijala. Posameznosti manjkajo.

Civilno prebivalstvo zapušča Belgrad.

Budimpešta, 9. novembra. »Pesti
Hirlap« objavlja brzjav iz Zemuna z dne
6. t. m.: Ni res, da je Belgrad v razvalinah.
Naša artiljerija se izogiba, delati škodo, ki
bi ne bila potrebna iz strateških ozirov.
Iz Belgrada so zadnji čas komaj še odgova-
jali s streljanjem. Le malo strelcev je udarilo
v močvirje Bažanje in te z malo uspehom.
Naša artiljerija pa neumorno deluje. V sre-
do so gromeli topovi skoro ves dan. Naša
artiljerija je uspešno obstreljevala betonske
podzemne utrdbe in cementna kritja Srbov
na savskem bregu, ne da bi bili Srbi odgova-
rjali s streljanjem. Del čet, ki branijo Bel-
grad, je bil na severni strani skoro popol-
noma odpoklican. Slabe predstraže še pošil-
ljajo k srbski strani savskega mostu, začas-
no tudi v bližino pri ciganskem otoku leže-

čega srbskega brega. Za vojni otok se Srbi
ne zmenijo več. Nahaja se izključno v naši
posesti. V Belgradu se širijo epidemične bo-
lezni. Zlasti griža redči prebivalstvo. Bel-
grajska garnizija se pripravlja na konečni
boj in v ta namen je belgrajsko poveljništvo
storilo najvažnejše odredbe. Te obstojajo v
tem, da se je ukazalo izpraznjenje Belgra-
da, vsled česar so bili v Belgradu se naha-
jajoči civilisti pozvani, da takoj odpotujejo.
2. nov. se je v Zemunu s primernih opazo-
valnih točk z daljnogledi brezdvomno do-
gnalo, da je zapustilo Belgrad 1500 težko
obloženih voz v smeri proti Nišu.

Armadno povelje fem. Potioreka.

»Az Est« objavlja sledeče povelje ar-
madnega višjega poveljnika naše balkanske
armade Potioreka:

Vojaki V. in VI. armade!

Napočil je zopet trenutek, da z združe-
nimi silami napademo sovražnika, ki nam
stoji nasproti, da svoje dosedanje uspehe
venčamo z odločilnim napadom in da tako
dosežemo namen vojske, da sovražnika po-
polnoma pobijemo.

S svežo močjo, prešinjani z odličnim
duhom, pojeklenjeni na telesu in na duši po
skoraj trimesečni vojski, stojimo nasproti
utrujenemu sovražniku, ki se že davno kesa
svoje lahkomišljenosti, s katero nas je pri-
siliti, da smo potegnili svoj meč. **Zadnje so-
vražnikovo moč hočemo zlomiti in to voj-
sko končati še predno nastopi zima;** to voj-
sko, ki Vam nalaga tako težke posledice,
Vojaki! Vaša, po našem vrhovnem vojnem
gospodu tako velikokrat priznana hrabrost
mi jamči, da si boste tudi ob tej priliki vsi
predočevali priseg in svoje vojaške dolžno-
sti, zvesti zgledu naših na bojiščih padlih
junakov in da boste za premaganje sovraž-
nika vse, kri in življenje žrtvovali, z Bogom,
za cesarja, za kralja in za domovino.

Črnogorci zahtevajo od Francozov vojaške in denarne pomoči.

Črnogorski princ Mirko je s posebnim
odposlaništvom odpotoval v Bordeaux, da

zahteva od francoske vlade nove vojaške in
denarne pomoči.

Z NEMŠKO-FRANCOSKEGA BOJIŠČA.

Berolin, 9. novembra. (Kor. urad.)
Wolffov urad poroča: Veliki glavni stan,
9. novembra dopoldne:

Včeraj je zopet obstreljevalo več sovraž-
nih ladij naše desno krilo, a jih je naša ar-
tiljerija hitro pregnala.

V večernih urah iz Nieuporta izvršeni
in ponoči ponovljeni napad sovražnika se
je popolnoma ponesrečil.

Kljub najhujšemu odporu naši napadi
pri Ypernu napredujejo sicer počasi a
stalno.

Več protinapadov jugozapadno od
Yperna je bilo odbitih in ujetih več sto mož.

Boji za Arras.

Berolin, 9. novembra. Iz Pariza se z
dne 8. t. m. poroča: Včeraj se je z največjo
silo obnovilo obstreljevanje Arrasa. Arras je
podoben gorečemu Pompeju po razdejanju.
V teku 48 ur je bil izpremenjen v pravi kup
pepela. Vse prebivalstvo je zbežalo, le obla-
sti so ostale, pa tudi njihov beg v Boulogne
se pričakuje vsako uro. Obstreljevanje je
doseglo višek v petek. Nasprotnika sta si
stala nasproti na obeh straneh mesta in top-
ništvo obeh armad je bruhalo pravi prav-
cati peklenški ogenj preko mesta. Nemški
letalni stroji skoro neprestano krožijo nad
mestom in mečejo bombe. Dosedaj se še
Nemcem ni posrečilo zavzeti mesta.

Nemški cesar pred bojno vrsto.

Berolin, 9. novembra. O obisku ce-
sarja na fronti se poroča »Tageblattu«: Ce-
sar izgleda dobro in sveže. Skoraj brezskrb-
no koraka pri paradi ob bojni vrsti gori in
doli. Ob sklepu je imel nagovor: »Gospodje!
Z veseljem sem slišal, da se je konjenica iz
borno bojevala. Konjenica je v tej vojski do-
bila nalogo, kakor bi si nikdar ne bili mi-
slili. Mogoče je moja krivda, da v mirnem
času nisem sprejel v vežbanje tega, kar je
morala konjenica tukaj izvršiti. S puško ob
strani in lopato se je bojevala konjenica in

Podlistek.

Obisk IV.

Spisal Jos. Stariha.

Po slamnati strehi je šumelo kakor v
peči, kadar se razmahne ogenj. Dež je lil
in voda je curljala po lesenih žlebovih okoli
strehe, se odtakala v kamenito korito, šu-
mela dalje in napajala njivo in travnik.
Sivi, težki oblaki so viseli nad hišo, odne-
kod se je prikradel prvi zamazanorjavi sve-
tlobni trak, pogreznil se niže, nastopalo je
umazano vlažno jesensko jutro.

Na malem vrtiču so se belile ob zidu
zadnje astre, nad nje so se sklanjale bele
in rdeče krizanteme, še više so pojemale v
vlagi in mrazu zadnje georgine.

Hišne duri so se odpahnile, na pragu
se je prikazala ženska in se ozrla po dolini
s trudnimi očmi. Privezala si je ruto na gla-
vo, da ne bi nagajali, težki, bujni lasje, si-
leči na zagorelo čelo. Dvignile so se močne
zarjavele roke na tilnik in zavezavale, na-
gnila se je glava in prislušavala.

»Oba še spita,« je dejala na to. »Da bi
se le ne zbudila še nekaj časa, zakaj težko
jima je odgovarjati na vprašanja.«

Iz doline se je začul glas zvona, vabil k
prvi maši, zakaj danes je bila nedelja in
praznik Vseh svetnikov. Vrtačnica pa se je
danes namenila k deseti maši in potem
ostati čez poldan, da obiše po večernicah
grobove.

Stopila je na vrt in nabirala cvetja, ki
se je kopicilo v predpasniku, astre, krizan-
teme in georgine. Nje misli pa so pri tem
blodile daleč, daleč, v kraje, ki si jih ni mo-
gla predstavljati nje neuka glava. Kje je to,
sever? Kakšni so tam ljudje, kakšne vasi,
kakšne hiše? Ali sije solnce tudi tam, ali
pada rosa na polja in travnike, ali pojejo
ptice spomladi in delajo gnezda? Ali imajo
ljudje družine, starši otroke, otroci matere
in ali vlada ljubezen med njimi? In ako jih
imajo in se ljubijo med seboj, zakaj se po-
tem vojskujejo, zakaj jih zapuščajo in stre-
ljalo druge in se dajo od njih streljati? Če-
mu je to potreba? Ali ne more vsak biti
lepo doma na svojem domu, zjutraj zgodaj
vstajati, do večera delati, zvečer s svojci
se odpraviti počivat?

Tako je razmišljala, a pri tem jo je srce
bolelo in prsi so ji postajale tesne. Ni mogla
nje pamet pojmiti dogodkov, a občutilo jih
je srce tem težje, tem silneje. Andrej, nje
mož, oče obeh njenih otrok je bil tudi tam
gori. Ali se sme spomniti, kako je bilo onega

dne, ko je odhajal, da ne bi glasno kriknila,
da ne bi ga klicala nazaj z vso močjo svo-
jega glasu, z vsemi silami svoje duše? Ali
sme pogledati starejšega sina, ki je ves po-
doben svojemu očetu, da ne bi ji prišle sol-
ze v oči? Dvakrat je pisal mož domov, vse-
lej je sporočil, da je zdrav in da se mu godi
dobro, da Rusi bežijo pred njimi in da se
ni treba bati, ker ne znajo streljati in da se
bodo še videli, ako Bog da. In vesela je bila
tistikrat, ko je dobila pismi in sram jo je
bilo, da je bila prve čase tako malodušna
zaradi takšnih malenkosti. Toda sedaj že
dolgo ni bilo nobenega pisma, dnevi so se
vlačili kakor večnost, tednov ni hotelo biti
konca. Bila je pred tednom v mestu. Na
vsak korak je srečavala ranjence, z obveza-
nimi rokami in glavami, ob berglah se opi-
rajoče, v vozičkih se prepeljavajoče. Tesno
ji je postajalo ob teh srečavanjih, noge so se
ji ustavljale, oči nezavedno zrle za njimi. A
povedali so ji vrhu tega, da jih leži po bol-
nišnicah še mnogo, ki se ne morejo ganiti,
ki si ne morejo pomagati. In da so jih že
mного odpeljali na božjo njivo za mestom.
Kako je to, da je Andrej pisal o vsem dru-
gem samo o tem ne? In kje je sedaj, kaj
dela, kako mu je? Misli so se ji začele me-
šati, glava jo je bolela in kakor težak voz
je omahovala iz mesta proti domu. Doma

general pl. Marwitz mi je pravil, da se je pehota rada in s ponosom bojevala skupno s konjenico in je naskakovala. Z veseljem sem slišal, da so vojaki le neradi zapustili strelske jarke, da bi se od napornega dela malo odpočili. Upam, da bo konjenica imela še priložnost, porabljeni sulice, če se bo s pomočjo ljubega Boga, ki nam je dal že toliko uspehov, posrečilo, da obkolimo sovražnika.»

NA MORJU.

Pomorska bitka v čilenskih vodah. — Poraz angleških ladij.

Berolin, 6. novembra. (Kor. urad.) Wolffov urad javlja uradno dne 6. novembra: Angleški tiskovni urad poroča, da je naše brodoge uničilo dne 1. novembra ob chilenski obali angleško oklopno križarko »Monmouth«, ter težko poškodovalo oklopno križarko »Good Hope«. Mala križarka »Glasgow« je poškodovana ušla.

Na nemški strani so se udeležile boja Nj. Vel. veliki križarki »Scharnhorst« in »Gneisenau« ter Nj. Vel. male križarke »Nürnberg«, »Leipzig« in »Dresden«. Naše ladje niso trpele, kakor se zdi, nikake škode. — Namestnik admiralnega štaba von Behnke.

Predrzna vožnja nemške mornarice do Yarmoutha povzročila na Angleškem velik strah pred špijonažo.

London, 8. novembra. (Kor. ur.) Mornariški sodruknik lista »Daily Telegraph« piše: Pisma iz Yarmoutha in okolice izražajo svoje začudenje nad tem, da listi niso dovolj upoštevali važnosti prihoda nemške mornarice pred Yarmouth.

Naslednja v listu »Daily Mail« dne 7. t. m. priobčena poročila dokazujejo, da je ta predrzna vožnja nemške mornarice povzročila na angleškem nepopisen strah pred špijonažo: Včeraj se je govorilo, da so bile v noči pred nemškim prihodom ceste na vzhodnem obrežju zasedene po vojaštvu, ki je, iskajoč nek sumnjivi motorni voz, ustavilo in preiskalo vsaki avtomobil. Kakor se čuje, je operiral neki avtomobil z neko prenesljivo brezžično štacijo in nekim aparatom za znamenja.

Na obrežju južno od Cromerja je zapazila neka vojaška patrulja, kako sta zletela dva »goloba« iz strešnega okna neke osamljene hiše, kako sta nekaj časa krožila nad hišo in potem izginila v daljavo, leteč nad Severnim morjem. Hišo so obkolili in siloma odprli, a našli so prazno.

ZAVZETJE TRDNJAVE ČINGTAV.

Tokijo, 9. novembra (Kor. urad.) Japonci so pri naskoku na Čingtav ujeli 2300 vojakov. Njih izgube znašajo le 14 ranjenih oficirjev in 426 ubitih ali ranjenih vojakov.

Petrograd, 9. novembra. (Kor. ur.) Angleške in japonske čete so vkorakale v Čingtav.

Berolin, 9. novembra. (Kor. urad.) »Norddeutsche Allgemeine Zeitung« poroča o padcu Čingtava: Do ure smo navezani le

pa sta jo izpraševala otroka o vojski, o očetu, o stricih in svakih, ki so bili tudi odšli. In ona jima ni vedela odgovarjati in se je skrivala pred njima, pošiljala ju prezgodaj v postelj, budila prekasno in delala sama za tri, za štiri, samo da ni bilo treba odgovarjati na tista boleča vprašanja, na katera ni vedela odgovora ne ona, ne marsikdo drugi, ki je učenejši od nje. Tako je potekal čas, zaspano in leno, tako je čez dolgo dolgo prišel dan Vseh svetnikov...

S cvetjem je stopila v vežo in sedla na nizki stolec. Pod njenimi prsti se je pletel venec, bel in rdeč, pomešan z zelenjem, bleščeč od velikih deževnih kapelj. Obesila ga je na steno pred seboj in se ozrla vanj. Kakor veliki curki strjene krvi so rdele rdeče krizanteme, kakor mrtvaški prt so se belile bele astre in kakor utrinki mrtvaških sveč so se nagibali zagoreli lističi temnih georgin. In velike deževne kaplje so se tresle kakor solze pogrebcev.

Duri so se odprle in prikobacal je mali Andrej v vežo. S prstom v ustih se je vstopil pred venec, ki ga je zagledal.

»Komu si napravila venec, mama?«

»Tistim, ki nimajo nobenega, da bi jim ga položil na grob.«

na suha poročila sovražnika o padcu trdnjave Čingtav. Podrobnosti o zadnjih bojih in njih izidu tu še niso znane. Toda toliko pa je vendar spoznati iz vseh poročil, da je junaški boj, ki ga je morala izvojevati naša vzhodno-azijska naselbina, nadkrilil najvišja pričakovanja.

Obramba Čingtava, ki je proti veliki premoči trajala cela dva meseca, bo spadala za vse čase med naša zmagoslavna vojna dejanja. Z globoko hvaležnostjo se spominjamo junakov, ki so padli tamkaj za domovino, kakor tudi onih, ki so do skrajnosti zastavljali svoje življenje za čast in slavo Nemčije.

V hvaležnem spominu bodo živeli med nami tudi bojaželjni branitelji vojne ladje »Kaiserin Elisabeth«, ki so na ukaz častitljivega vladarja napravili našo stvar za svojo in katera posadka se je po potopitvi križarke ramo ob rami bojevala skupno z nami in vpletla nov zmagoslavni list v zgodovino zaveznitstva Nemčije in Avstrije.

Boj na Daljnem Vzhodu je izvojevan. Nemčija ne pozabi nikdar, kdo je bil povzročitelj in kdo izvršitelj zavratnega napada, ki je uničil sadove dolgoletnega nemškega kulturnega dela.

Tako smo pisali pred par tedni in te besede bodo obveljale tudi še za naprej.

VOJNA MED TURKI IN RUSI.

Atene, 9. novembra. (Kor. ur.) »Agence d'Athens« objavlja sledeče poročilo:

Dva angleška torpedna čolna sta obstreljevala brzovajni postaji Saarmusak in Ajasmand. Turki so izpraznili Moskhonizijo.

Neki mal grški parnik, ki je vozil z angleško zastavo, so Turki potopili pred Aivalijem. V Smirni in Vurli je izbruhnila velika panika. Grki beže iz mesta.

V Aivali je prispel neki angleški torpedni čoln, da vzame na krov angleškega konzula, a turške oblasti ga nočejo izpustiti.

Poziv.

Na vse prebivalce Koroške dežele!

V teh resnih dnevih mudi se vsakdo izmed nas z vsem svojim mišljenjem pri naši hrabri armadi in njenem junaškem boju za cesarja in domovino. Mnogi vrli sinovi Korošana so prelili svojo kri ob mejah naše države v pravičnem, neizogibnem boju; še več pa jih je radostno pripravljenih, ako treba, vsak dan in vsako uro žrtvovati svoje življenje za isto pogumnostjo, kakor nekaj njihovih predniki, in ne mirovati prej, dokler si ne zavarujejo časten mir in lepšo bodočnost. Pa tudi vsi oni, ki so ostali doma, so, zvesti starim dobrim izročilom Korošana, se potegovali z dobrimi deli občne celokupnosti, da se doseže visoki namen, in so dejansko podpirali preskrbovalno delovanje v prid ranjencem, bolnikom in revežem.

Zato mislim, da izražam samo splošne občutke, ako na podlagi sledečega, po voj-

»Ali je tistih mnogo?«

»Mnogo, otrok... sedaj jih je mnogo, pravijo.«

Prijela ga je za roko in peljala s seboj v kuhinjo, kjer ga je na ognjišču oblekla. V tem je že pridrsal mlajši, Francek, ki je tudi že opazil venec.

»Lep, lep, mama, čegav bo?« je jecal.

»Ne vem, kako se imenujejo vsi, ki jim je namenjen,« je dejala mati in njeno oko je strmelo v plamen na ognjišču.

Vprašanja otrok so vzbudila v njej čudna čuvstva, čudne žalostne misli, ki so se razpletale v njeni glavi in pekle kakor žerjavica. In nazadnje je sama sebe vprašala:

»Komu sem napravila venec pravzaprav... komu?«

Kakor iz škafa je lilo, vedno bolj, vedno gosteje. Po zraku je šumelo iz doline navzgor, v gozdu je stokalo in ječalo smrečje, je škripalo bukovje in visoko gori, nevidne, so krakale vrane...

Na poti pod hišo se je prikazala temna postava, zavita v črn deževni plašč. Težko se je pomikala navzgor kakor bi nosila na ramah ves svet.

nem preskrbovalnem uradu c. in kr. vojnega ministrstva izdanega poziva koroško prebivalstvo prosim, da se naj spominja o Božiču naših hrabrih vojakov z darovi.

Naj vsi Korošci, bodisi ubožci, bodisi bogatini, po svojih močeh prispevajo, da dobijo naši bratje na bojnem polju, ki morajo na najlepši praznik v letu pogrešati domovino in njeno ljubezen, ravno ta dan znamenje ljubeznjivih spominov. Božič se bliža in trenutek se ne sme zamuditi, ako naj pridejo darovi pravočasno do naših čet na bojnem polju.

Da se pa odpošiljatev darov kar najhitreje zasigura, prevzame predsedništvo deželne vlade v Celovcu nalog glavnega nabirališča. Poleg tega bodo nabirališča vojnega preskrbovalnega urada v Celovcu (Stauderhaus) in v Beljaku (Mestna hiša) kakor vsa okrajna glavarstva, vsako tudi najmanjše darilo hvaležno sprejemala in takoj po glavnem nabirališču njegovemu namenu dostavljala.

Korošci! Pokažite znova svojo vsekdar izkazno domovinsko darežljivost, svojo staro udanost do slavne armade naše. Zavest, da ste junaškim našim borilcem sredi pomanjkanja v vojski preskrbeli le eno veselje uro, bode najlepše plačilo vsakega darovalca.

Dr. baron Fries-Skene

c. kr. deželni predsednik v vojvodini Koroški.

C. in kr. vojno ministrstvo.

Vojni preskrbovalni urad.

Božič na bojnem polju!

Božič se bliža, praznik ljubezni in domovine. Bodisi ubožec, bodisi bogatin, vsakdo pripravljaj — ali iz tega, kar si je s trudom prihranil, ali iz svoje obilnosti — za tiste, ki so mu najbližje pri srcu, kako darilo. Komu se ne porosi solza iz očesa, ako se spomni naših vojakov, ki spolnjujejo ob tem času, daleč od domovine, morda v zapuščenih krajih najblažjo, pa najtežjo dolžnost.

Vojni preskrbovalni urad c. in kr. vojnega ministrstva je sklenil tem vrlim vojakom poslati skromno božično darilo in daruje v ta namen **pol milijona kron.**

Dasi tudi je ta vsota precejšnija, vendar še daleč ne zadostuje, da bi se moglo napraviti vsakemu vojaku, ki stoji na bojnem polju, le malenkostno razvedrilo. V to svrhu je treba sodelovanja vseh! Z malim številom tistih, ki nimajo dragega svojca v vojski, tekmovali bodo tisti, katerih sin, katerih brat, katerih soprog ali zaročenec se bojuje za domovino...

Zato prosi vojni preskrbovalni urad (IX., Berggasse 16), da se mu naj s tem namenom veledušno in kar najhitreje poklanjajo darila v denarjih. Ta urad bode skrbel, da pridejo božična darila našim četam po oddelkih pravočasno v roke, kot srčen pozdrav iz predrage domovine, kot zastava

»Kdo je neki, ki nas obišče?« si je dejala Vrtačnica, uprav odpravljajoča se z vencem na roki iz hiše.

In je počakala.

»Bog daj, mati Vrtačnica,« se je oglasil prišlec in otresl dež raz sebe.

»A, ti si, Miha?... Kaj dobrega?... Morda pismo...«

Sapa ji je zastala v pričakovanju. Morda od njega, od moža.

»Da, pismo,« je dejal pismonoša in ji izročil list. »Bog daj reš kaj dobrega... Pa dajte, da se malo osušim pri ognju...«

Pismonoša se je grel, Vrtačnica je odpirala pismo z drhtečo roko, na mizi je ležal venec, namenjen nepoznanim. Andrej in Francek sta stala materi ob strani in vpirala vanjo svoje oči...

Ko je prebrala, je zbrala vse dušne sile, da se ni opotekla. Trde kakor kamen so bile poteze njenega obraza in roka je stiskala list kakor s kleščami. Nato je dvignila otroka zaporedoma kvišku, ju stisnila k sebi ter zopet trdo postavila na tla.

»Skrinjarjev Tone je pisal,« je dejala na to mirno pismonoši. »In sedaj vem, komu sem napravila venec... njemu... mojemu možu...«

najiskrenejšega spomina, kot znak upanja na veselo svidenje.

C. in kr. vojno ministrstvo, Vojni preskrbovalni urad, IX., Berggasse 16.

Podmaršal Löbl l. r.

Dunaj, meseca oktobra 1914.

Dnevne novice in dopisi.

Sv. maša za ranjene in bolne vojake. V nedeljo bo sv. maša za ranjene in bolne vojake v gimnazijski kapeli v rezervni bolnišnici št. 2. v Celovcu. Sedem ranjencev, ki so po poklicu godci, bo oskrbelo pri sv. maši godbo.

Obisk ranjencev v Celovcu. Obiskovanje ranjencev, ki se nahajajo v rezervni bolnišnici št. 2, objekt gimnazija, je od 10. t. m. zopet dovoljeno. Obiskovanje ranjencev v rezervni bolnišnici 1, objekt sirotišnica sester uršulink je z dovoljenjem g. zdravnika od 9. t. m. zopet dovoljeno.

Odhod ranjencev. Dne 10. t. m. je bilo iz rezervne bolnišnice št. 2, objekt jezuitska vojašnica v Celovcu, v dopolnilne okraje odposlanih 50 ozdravljenih ranjencev in 11. t. m. 100 iz objekta »Musiksäle«.

Vojaška godba 17. pešpolka. Namestnik polkovnega tamborja narednik Braun je pisal nekemu celovškemu omizju dopisnico, na kateri poroča, da je še vsa godba 17. pešpolka zbrana, ter se zahvaljuje za poslano cigarete, ki da so dobro dišale.

C. kr. deželni šolski svet na Koroškem je izdal sledeči oklic: Na prošnjo c. kr. galškega deželnega šolskega sveta v Biali se vsi učitelji in učiteljice iz Galicije, ki se senaj nahajajo kot begunci na Koroškem, v lastnem interesu pozivajo, da se takoj javijo pri predsedniku okrajnega šolskega sveta svojega sedanjega bivališča. Želi se, da prinesejo seboj dokaz identitete in legitimacijske papirje.

Zdravstveno nadzorovanje. Dne 10. t. m. je začela svoje delovanje sanitetna nadzorovalna kolona v Celovcu, ki je pregledovala gostilne, stanovanja, stranišča itd., če je v zdravstvenem oziru vse v redu.

Poveljnik graškega vojaškega teritorialnega okraja general-major pl. Matanovich je imenovan za podmaršala.

Odlikovani slovenski oficirji. Major 70. pešpolka Jožef Ambrož je dobil red železne krone III. vrste z vojno dekoracijo; poročnik 1. sapeur. bataljona Alfonz Stergar je dobil vojaški zaslužni križec z vojno dekoracijo; isto odlikovanje sta dobila stotnik domobranskega polka št. 1. Alojzij Sernec in major Josip Koch, brat ljubljanskega magistratnega svet. g. Cirila Koča. Signum laudis z vojno dekoracijo sta dobila nadporočnik domobranskega polka št. 11. Karol Dolenc in rez. poročnik dr. Marij Rebeck.

Odlikovani slovenski vojaki. Srebrno svetinjo za hrabrost I. reda so dobili: Četovodja J. Kenšnik, korporal P. Končnik in frajtar Mihelič, vsi pri 7. pešpolku; dalje praporščak v rezervi pri 97. pešpolku Andrej Lah ter četovodja 7. lovskega bataljona Franc Lakota.

Odlikovan Slovenec. Ravnatelj Skodove svetovnoznane tovarne v Plznu, g. Pavla Soka, je odlikoval cesar s Franc Jožefovim redom.

G. vojni kurat Ogris, po kateremu nas je že marsikdo povpraševal, je poslal našemu uredniku vojno-poštno dopisnico, datirano z dne 29. oktobra, ki se glasi: »Usojam se, tudi Tebi poslati znamenje, da iskrica življenja v meni še ni ugasnila. Nasprotno se počutim zdravega; dela imam sedaj dosti, tudi vreme je lepo, dolgčas tudi ni. Ko sem danes med tuljenjem in gromenjem topov pokopaval, je v daljavi nekaj minut priletel letalni stroj na zemljo. Ko smo ogledovali zračnega zmaja, se naenkrat prične veseli — zajčji lov; si je-li tudi dolgouhi so sed hotel ogledati ta umotvor ali so ga ušesa bolela od streljanja in je iskal pri naš zdravnika, kdo ve? Toda kljub stoterim rokam in nogam je srečno ušel. Tako se pač povsod živi na svoj način. Srčne pozdrave na vse, vse znance!

Vojni kurat Rajmund Bratanič piše svojemu župniku g. Končanu v Št. Pavlu pri Preboldu, kakor poroča »Straža«: Velečastiti gospod župnik! Lepa hvala za Vaše

pisanje. Dolgo časa smo potovali po . . . , a pred 12 dnevi se ustavili v . . . , kjer se sedaj že 12 dni bije divja bitka, a noče in noče priti do odločitve. Veliko trpljenja in mraza imamo, a v tem burnem vojaškem življenju človek na vse to pozabi. Želja, da bi le že prišel zaželjeni konec, nas vse navdaja. Velike so množice ujetih moskalov, ki pripovedujejo, zlasti Poljaki, da so izgube na ruski strani neizmerno velike. Ravno ko pišem, je zadela granata v zemljo, vzdignila ogromno maso zemlje in zopet je vse mirno v okolici. Bog me obvaruj nesreče! Oh, ko bi videli, kako pridni so naši vojaki in kako marljivo molijo — v rovih. V eni roki puško, na zemljo naslonjeno, v drugi pa rožni venec. Res, tukaj so drugače še tako mrzli katoliki lepi vzgledi pobožnosti. Ni razlike med višjim in podrejenim, vsi smo enaki. Pristrčne pozdrave!

Morajo krajni šolski sveti naročevati »Šolski naredbeni list?« Štajerski deželni šolski svet je pozval svoj čas vse okrajne in krajne šolske svete, da si morajo naročiti »Šolski naredbeni list«. Ministrstvo je pritožbo zoper to odklonilo, upravno sodišče je pa odredbo učnega ministrstva in deželnega šolskega sveta razveljavilo, ker smejo deželne oblasti naročevanje le priporočati, ne pa vsiljevati.

Samomor. V Celovcu se je ustrelil dne 9. t. m. ob 9. uri zvečer v svojem stanovanju črkostavec Jožef Polster, star 34 let in rojen v Št. Vidu ob Glini.

Celovško gledališče. Dne 21. t. m. bodo začeli v celovškem gledališču z rednimi predstavami.

General Kusmanek. Feldmaršallajtnant Hermana Kusmaneka, branitelja trdnjave Przemysl, je cesar imenoval za generala infanterije.

Odlikovani slovenski vojaki. Srebrno hrabrostno svetinjo I. razreda so dobili: Stražmojster dragonskega polka št. 5 Josip Ivanc, rezervni četovodja pešpolka št. 5 Tobija Pezdir, rezervni infanterist pešpolka št. 17 Milan Magerl, rez. korporal pešpolka št. 17 Anton Gašparič, rez. infanterist pešpolka št. 17 Ivan Tarmán, stražmojster dragonskega polka št. 5 Josip Pliberšek, narednik pešpolka št. 87 Josip Plahuta, nadomestni infanterist pešpolka št. 17 Gregor Malešič.

Zlati zaslužni križec s krono je podeljen za hrabrost in požrtvovalnost g. rezervnemu asistentnemu zdravniku dr. Francu Petku od 87. pešpolka.

Promet za vojnopoštne zavoje. Korespondenca Wilhelm poroča: Od 8. novembra je vojnopoštni promet za zavoje dopuščen le še za vojnopoštne urade 11, 31, 39, 51 in 186.

Vsem narodnostim na Ogrskem je ministrski predsednik grof Tisza, kakor poroča »Interessantes Blatt«, dovolil nošo svojih narodnih znakov.

Pogreša se od 25. avgusta rezervist pešpolka št. 7, 15. stotnija, Jernej Mrkač iz Prevalj.

Smrtna obsodba divizijskega sodišča v Gradcu. Divizijsko sodišče v Gradcu je pri obravnavi dne 9. t. m. obsodilo na smrt na vešala topničarja Lasiča od 3. gorskega topničarskega polka, ki je dne 12. aprila na Velikonoč pri Mittewalde pri Beljaku umoril 19 let staro Jožefo Finding.

Pogreša se Vincenc Dimec, rezervni četovodja 87. pešpolka, 9. kompanija. Po pripovedovanju tovarišev je bil na severnem bojišču ranjen in obvezan. Pozneje ni o njem ne duha ne sluha.

Brezposelni delavci dobe zaslužka. Minister za javna dela, ekscelenca dr. Trnka, je sklical večkrat zadnje tedne odsek, ki se je posvetoval, kako bi država odpomogla delavcem v raznih pokrajinah, ki so brez dela. Sklenilo se je, da prične država v vseh okrajih, kjer je beda in ni zaslužka, z javnim delom, kakor s stavbami cest, uravnavo rek, zidavo železnic itd. Cesarski odlok določa tudi za podjetnike velike olajšave, kakor na primer, da ni treba polagati podjetniku vadija in kavcije, da se jim primereno z dovršenim delom tudi odštejejo izplačila.

Narekovalo ni rusko, ampak materno srce. Vojaka Fischelschweigerja, ki je služil pri 27. pešpolku, so Rusi težko ranjenega zajeli in prepeljali v bolnišnico v Kijev, kjer je umrl. V bolnišnici mu je stregla ru-

ska usmiljenka, katere mati je sedaj pisala Fischelschweigerjevi materi naslednje pismo: Moram vam sporočiti žalostno vest, da je vaš sin Emil dne 28. septembra v vojaški bolnišnici v Kijevu mirno za večno zaspal. Dobil je bil hudo rano na nogi, katero so mu morali odrezati; toda zastrupila se je kri in vse je bilo zaman . . . Moja hčerka, ki pomaga v bolnišnici oskrbovati ranjence, je bila pri njem in mu je zvesto stregla do konca. Večkrat je ž njo govoril o svoji materi. Tudi jaz sem ga obiskala, sedela sem pri njem, gladila sem mu lice, šepetaje sem ga tolažila — saj sem tudi mati in dva sina mi služita v ruski armadi. Dal se je sprevideti po vašem obredu, vedel pa ni, da se mu bliža zadnja ura. Le slabega se je počutil. Par ur pred svojo smrtjo mi je dejal: Zelo bom moral biti potrpežljiv, kajti trpljenje bo še dolgo. Obljubila sem mu, da vam pišem in da vam pošljem njegove pozdrave. Oči so se mu milo smehljale pri spominu na vas in pristavil je: Tudi očeta — tudi sestre in brate mi pristrčno pozdravite. — Umrl je brez muk. V bolnišnici smo ga imeli vsi radi. Moja hčerka ga bridko običuje. Vaša žalost mora biti velika, ker ste izgubili tako dobrega in plemenitega sina. Tolaži naj vas to, da so ga v zadnjih njegovih dnevih obdajale ljubezen in zvesta skrb. Za vse matere so zdaj težki časi. Ne čudite se, ako prejmete več dopisov z isto vsebino, napisala sem jih več, da pride edea tem sigurnejše v vaše roke. — Ruska mati.« Pismo je datirano z dne 28. septembra po starem štetju.

Kostanje. (Odhod.) Zapustili so nas naš ljubljani provizor č. g. Konrad Mente, ki so bili imenovani za kanonika v Velikovcu. Samo eno in tričetrt leta so bili med nami, a v tem kratkem času so si osvojili srca nas vseh, tako da jih bomo le težko pogrešali. Bili so zelo dober pridigar in neutrudljiv spovednik. V novem kraju jim želimo obilo uspeha in božjega blagoslova. Dobili smo novega provizorja, č. g. Fr. Umnika, kateremu kličemo: »Dobro došli« in na mnoga leta!

Črna. (Odlikovani vojaki.) Posestnica Končnica v Topli je prejela od svojega sina iz vojske sledečo dopisnico: »Ljuba mama! S ponosom Vam sporočim, da sem bil danes ob 10. uri dekoriran s srebrno medaljo I. razreda. Jaz sem ponosen, pa Vi ste lahko še bolj, saj je čast za celo rodbino. Saj ima malokateri to srečo. S srčnim pozdravom! Vaš sin Anze.« Naša župnija je tudi lahko ponosna na svojega junaka. Da bi jih le še več sledilo! Naše iskrene častitke slovenskemu rojaku Ivanu Končniku!

Dogodki iz vojne.

Razgovor z ujetim ruskim oficirjem.

Vojni poročevalec »Az Ujsaga« je imel interesanten razgovor z nekim ujetim stotnikom ruskega generalnega štaba, tekoma katerega je podal stotnik jako interesantne informacije o reorganizaciji ruske armade in o ruskem vojaku.

»Po vsaki vojni, je izjavil stotnik, so se pokazale v naši armadi napade, ki so zahtevale takojšnjo reformo. Tako je bilo v krimski vojni in enako v turški vojni leta 1877/78. Po japonski vojni so notranje politične razmere preprečile, da nismo mogli udeležiti vsega, kar smo se naučili. Pet let sta potrebovala Stolipin in Witte, da sta zbrala potrebni denar za reorganizacijo armade. Varčevanje je postalo že manija. Proračun je izkazal vsako leto velik prebitek in celo lansko leto 500 milijonov rubljev, kar se je vse porabilo za armado.

Predvsem so bile izvedene v ruski armadi temeljite osebne izpremembe. Leta 1906 je bilo imenovanih 26 novih načelnikov armadnih zborov in 38 novih divizijskih poveljnikov. Prihodnje leto je bilo upokojenih nenavadno veliko število generalov vseh vrst. Armadno vodstvo je stremelo predvsem za tem, da se zboljša kvaliteta oficirskega materiala. Po nemškem vzoru uvedeno kvalifikacijsko postopanje in častni svet sta močno povišala službeno gorečnost oficirjev, posebno ker je bila starostna meja za napredovanje mladih, sposobnih oficirjev odpravljena. To je bilo opažati zlasti pri generalnem štabu, ki je štel leta 1911. štiri 34 letne, 10 35 letnih in 21 36 let-

nih oficirjev. Posledica hitrega napredovanja je bila ta, da je vse sililo v vojaško šolo in se učilo s silno marljivostjo.

Vendar pa kljub temu nismo mogli popolnoma odpomoči pomanjkanju oficirjev, ki je postalo tako zelo občutno po japonski vojni. Zato so bili vpokojeni oficirji zopet reaktivirani, nadomestni oficirji pa predstavljani v aktivno razmerje. Delovanje mladih višjih oficirjev je bilo zelo uspešno in so bile popravljene marsikatero napake. Disciplinarnost in vojna pripravljenost sta naraščala. Mnogo je pripomoglo k temu tudi dejstvo, da je storil car vse, da so dobili vojakji zopet izgubljeno zaupanje v samega sebe. Dalje je gledal car tudi na to, da se je zvišal ugled armade med narodom. Poudarjal je vedno in pri vsaki priliki, da tudi on in njegova rodbina pripadata armadi.

Nato se je razvil razgovor o vrednosti ruske armade in je oficir izjavil:

Res je, da naša pehota ni idealna in da mnogo zaostaja za vašo. Razlika v vrednosti pa se zato izenači s premočjo. Mi ne moremo dovolj občudovati vaše pehote, kar ravno škoduje naši. Naši precenjujejo učinek sovražnega ognja in dostikrat po nepotrebnem opuste obrambo. Odtod tudi veliko ujetnikov. Zato pa je naša glavna moč naša kavalerija, naša artiljerija pa je sploh najboljša na svetu. Bojuje se le v manjših oddelkih in vedno v dobro zakopanih pozicijah.

O generalu Svetozarju Borojeviću je rekel: Borojević je eden vaših najboljših vojskovodij, toda upam, da ni vsak pri vas Borojević, kar me v mojem ujetništvu precej tolaži.«

Človekoljubje na bojišču.

»Arbeiter Zeitung« priobčuje to-le pismo, ki ga je pisal neki madžarski vojak:

»Dne 17. oktobra . . . Razvila se je velikanska bitka za mestom, kjer so očitno zbrane glavne ruske sile v Galiciji. Že mnogokrat sem doslej videl in doživel, toda takšnega artiljerijskega boja, zlasti pa takšnega infanterijskega boja si bi ne mogel predstavljati nikoli.

V noči od 14. na 15. t. m. se je vlegla na zemljo silna megla, da ni bilo mogoče videti nití na tri korake. Ruska pehota je pričela z napadom: naše in sovražne čete so se spopadle in od 3. zjutraj do 8. ali 9. ure dopoldne se je vrstil naskok za naskokom, slišalo se je samo pokanje pušk, žvenket orožja in prasketanje mrtvaških ragelj. Toda tako naše čete kakor ruske so bile tako močne in so se nahajale v tako močnih postojankah, da se nobena armada ni hotela umakniti. V to borbo mož proti možu ni mogla poseči artiljerija, ako ni hotela obenem uničiti lastne infanterije. Zato smo hoteli porabiti noč v to, da ojačimo svoje zaklone. Nastal je kratek odmor, ki sem ga izkoristil v to, da sem za trenotek skočil k bližnjemu ognju, da se nekoliko pogrejem.

Navadno stoje okrog ognja vojaki v tesnem krogu in novi prišleci dobe k ognju le težko dostop.

Naenkrat sem zaslišal glas:

»Bratje, napravite prostor dvema Rusom, naj se tudi ta dva malo pogrejeta!« Takoj se je otvoril krog in dva infanterista z nasajenim bajonetom sta pripeljala k ognju dva ujeta ruska vojaka. Komaj pred eno uro so se le-ti drug proti drugemu kot najljubše sovražniki, sedaj pa so že sklenili prijateljstvo. In kakor naša infanterista, tako se je vedla vsa družba okrog ognja napram ujetnikoma. Obdarovali so se protistransko s prenečencem, cigaretami in sladkorjem. S pomočjo nekega slovaškega podčastnika smo se prav izvrstno lahko sporazumeli.

To razkritje človečnosti je napravilo name najgloblji vtisk. Dal sem glasno izražati svojemu zadoščanju.

Nato je pripomnil domobranec, v civilnem življenju preprost kmetič, kazaje na ujeta Rusa: »Kaj moreta ta dva za to! Poslalí so ju v vojno in pokorilta sta se.«

Slične dokaze človekoljubja sem opazoval dne 15. t. m. ves dan. Videl sem težko ranjenega Rusa, ki so ga obvezali naši zdravniki, in ki je, oprt na dva naša domobranca, krevljal skozi naše vrste. Tam so nosili naši sanitetni vojaki ruske ranjence na nosilnicah. Na sanitetnih vozovih so sedeli skupaj naši in ruski vojaki. Marsikateri ranjeni Rus je prišel prostovoljno k

nam, ker je bilo naše obvezališče bliže bojišča kakor njihovo.

To humano postopanje z ranjenci in ujetniki temelji na vzajemnosti. Ako prispek nam kak transport ujetnikov, je prva naša skrb, da dobe menažo. In prav tako postopajo tudi v ruskem taboru. Soglasno nam pripovedujejo ujetniki: Naj jim gre še tako trda z jedjo in pijačo, ujetniki so prvi na vrsti pri jedi in pijači . . .

Zares vzdradoščen sem, da lahko toliko pišem o človekoljubju, ki se javlja tudi v vojni . . .«

Škof Bjelik nadzira dušno pastirstvo na bojiščih.

Dunaj, 4. novembra. (Kor. urad.) Iz vojnega časnikarskega stana se poroča: Apostolski vojaški vikar, škof Bjelik, je tekom 14 dnevne vožnje nadziral etapne naprave severne armade in bojno fronto ob Sanu na obeh straneh Przemysla glede dušnega pastirstva. Konstatiral je, da izvršujejo posvećeni duhovniki tako v fronti pri četah kakor tudi v vojaških sanitetnih zavodih in epidemijskih bolnišnicah, istotako kakor zdravniki, svojo težko službo na požrtvovalen način in v pravem pomenu besede kot junaki.

Pri Nowem Miastu je zašel v sovražni topovski ogenj in bi kmalu postal žrtev neke granate.

Sprava dveh ranjenih Korošcev na bojišču.

Neki dunajski list prinaša poročilo z bojišča, kako sta se dva stara in strastna sovražnika sprijaznila. Oba sta služila pri koroškem pešpolku št. 7. Bila sta imovita posestnika iz velikovške okolice. Celih 6 let je vladalo med njima smrtno sovraštvo. Ko se je l. 1907. Miha B. ženil, si je vzel za ženo mladenko, katero je tudi njegov sosed Janez Kr. snubil. Od tega dne sta prejšnja prijatelja postala nepoboljšljiva sovražnika. Kljubovala sta si povsod, kjer se je le dalo. Tožarila sta se neprestano in sicer s tako strastjo, da sta že kar podivjala. Sedaj je sedel Miha v ječi in plačeval velikanske stroške, pa zopet njegov nasprotnik Janez. Vse poskušnje drugih sosedov in gospoda župnika, spraviti silna nasprotnika, so bile brezuspešne.

Letos sta bila oba poklicana pod orožje, in sicer sta bila uvrščena v stotniji, ki sta bili vedno druga pri drugi na bojišču. Dne 8. oktobra sta bili obe stotniji pred Przemyslom. Na mestu, kjer je bila postavljena ta četa, je bil boj posebno srđit. Devetkrat sta bili že obe stotniji poslani proti nekemu hribu, a vedno sta morali zopet nazaj. Končno so naši junaki zavzeli dotični hrib. Storila se je že noč. V nočni temi se je na vsak korak slišalo jadikovanje, vzdihovanje in stokanje ubogih ranjencev; mnogi so se že borili s smrtjo.

Noč je bila zelo hladna. Tam pri potoku v ozki dolinici med dvema gričema sta pri nekem grmu ležala dva ranjenca. Prvi je ležal vznak, z glavo obrnjen proti vodi. Revež je bil v mučnem položaju. Imel je odstreljeno desno roko pri rami. Težko je sopesel in polslišno klical na pomoč. Njegov tovariš pa je ležal na travniku zunaj potoka. Imel je zevajočo rano na prsih ter zdrobljeno levo nogo pod kolenom. Ta je bil tako močne narave, da je glasno klical na pomoč. Ko je slišal milo, a vedno bolj pojemajoče vzdihovanje ranjenca v strugi, je napel zadnje sile in se je spravil toliko h potoku, da je prijel z roko tovariša za nogo. Ranjenec v potoku se je v tem hipu toliko zavedel, da je zaznal o pomoči in se je napejal ter trudil in končno vendar splezal na travnik. Polslišno je vzkliknil: »Hvala ti tovariš mili! Bog ti stotero povrni!« Nato je padel v nezavest.

Kmalu nato so se približali vojaki sanitetnega oddelka. Skrbno so obvezali oba težko ranjena vojaka. Pri motni svetlobi vojaške leščerbe sta ranjenca, ki sta se zavedla, pogledala drug drugega. In spoznala sta se: bila sta stara sovražna soseda. Oni, ki je ležal v potoku, je bil Miha, drugi pa Janez.

Naslednji dan sta že ležala v dve uri od bojne črte oddaljeni začasni bolnišnici, drug poleg drugega. Miha je bil večkrat v nezavesti. Tretji dan je prišel k njima vojaški duhovnik in ju spovedal. Spravila sta se z Bogom ter se tudi med seboj — spri-

jaznila. Podala sta si roki v spravo. Miha je četrty dan umrl vsled izgube krvi in ker se je k rani napravil prisad. Janezu so pa odrezali levo nogo pod kolenom. Sedaj leži v neki dunajski bolnišnici, kjer je pripovedoval o svoji in svojega soseda Mihe usodi dunajskemu časnikarju.

Kako se godi vojnim ujetnikom.

Marsikoga pač skrbi, kako se neki godi ujetnikom, ki so prišli v sovražnikove roke. Marsikoga stresa mraz, če sliši ime Sibirija. V pomirjenje občinstva in zlasti staršev in sorodnikov ujetih vojakov, naj bo navedeno v sobotni »Arbeiter Zeitung« priobčeno pismo nemškega oficirja, ki je dne 26. avgusta prišel v rusko ujetništvo. Ta oficir piše svojim staršem iz Bijska v Sibiriji: »Znano vam je, da sem bil zvečer, dne 26. preteklega meseca (avgusta) ujet. Zgodilo se je to, ko sem reveža tovariša na bojišču obvezaval, ko sem bil že prej trem ruskim vojakom tako storil. Ruski vojaki, ki so me ujeli, so bili dobri dečki. Dali so mi pijače in kruha in jaz sem jim daroval svoje zadnje cigarete. Ne boste mogli verjeti, da so ti vojaki sredi med ranjenci in mrličji delali z menoj, kakor da sem eden izmed njihovih, ki so ga našli vsega utrujenega in na pol izstradanega. Še ponoči sem bil pripeljan pred nekega divizijskega šefa. On in njegovi oficirji so se vedli z najpopolnejšo uljudnostjo. Od 27. do 29. sem kot edini oficir marširal s transportom ujetnikov v Holm, odkoder sem vam pisal. Tam je čakalo kakih dvajset oficirjev, da jih popeljejo. Koderkoli smo srečali ruske čete, povsod so ruski vojaki dajali našim cigarete, jesti in piti. Nobene sovražne besede, nobene neprijazne kretnje. Vsi ti ljudje, odhajajoči v boj, so nas smatrali za ljudi, ki so ravnotako pošteno izpolnili svojo dolžnost, kakor jo hočejo oni. V Avstriji se ni verjelo, da bi bilo na Ruskem točenje žganja res prepovedano. Od trenutka, ko je moj polk prekorčil rusko mejo, nisem videl ne ene čaše alkohola več, ne vina, ne žganja. Ruski vojaki pijejo samo čaj; alkohol se nikjer ne prodaja. Dne 1. septembra smo šli od Holma dalje. Bilo nas je kakih dvajset oficirjev v jako lepem vagonu II. razreda. Vožnja je bila prav prijetna. Dne 21. septembra smo prispeli v Bijsk. Z vozom smo se odpeljali v hišo, kjer nam bo ostati v času našega ujetništva. Svojo sobo delim s štirimi drugimi ujetimi gospodi. Enkrat na dan smemo iz hiše; kot guvernahta nas spremlja neki oficir. Bijsk je središče trgovine z žitom in maslom. Zdi se, da so tu bogati ljudje. Šli smo kupovat v veliko skladišče, kjer se vse dobi, kar potrebuje civiliziran Evropejec. Ruska vlada nam daje na mesec 50 rubljev. Seveda jemo vsi skupaj in plačujemo za hrano 30 rubljev. Seveda moramo vsak izdatek dobro preudariti. Vzeli so mi moj nahrbtnik in nakupiti si moram počasi perila in vse tiste malenkosti, ki so potrebne za življenje.

Smrt v močvirju.

Preiresljivo poročilo o bojih v Galiciji čitamo v »Neue Züricher Zeitung«, ki pravi: Končno je prišlo povelje »naskok«. Avstrijci so skočili pokoncu; niso več čutili prejšnje utrujenosti. Udri so preko mehkih tal, da so se jim telečnjaki zibali na hrbtu, zaradi vednega bedenja izmučene oči so se jim zoept zasvetile in bilo je videti, kakor da se začena tekma v teku preko široke ravnine. Rusi so obstali nekaj časa kakor osupli, potem so se pa obrnili in tekli nazaj. Naenkrat pa se je zgodilo nekaj čudnega in nerazumljivega. Prvi med našimi so se naenkrat ustavili in tudi prav tako Rusi, ki so bil najbolj spredaj. Ali so se hoteli zbrati? Ali so se hoteli upreti? Avstrijci so drli dalje in so videli, da prihajajo Rusom vedno bliže. Toda Rusi, ki so obstali, se niso obrnili proti naskakovalcem. Obstali so nepomično, in najbližji, ki so bili za njimi, so storili enako. Obstali so, kakor da so prišli do globokega prepada. Napravila se je kopica, ki je postajala vedno večja, ker je prihajalo vedno več bežečih Rusov. Videti je bilo, kakor bi se hoteli razpršiti. Tekli so sem in tja, kakor muhe, ki se zaletavajo v okno. Avstrijci so prišli že čisto blizu. Sedaj, ko jim sovražnik ni mogel več uiti, so naravnost ostrmeli, da sovražnik obstaja tako nepomično, ne da bi se branil. Ali je to morda le zvijača? Morda

zleti mina v zrak? »Stoj!« — in zasledovalci so obstali. Tedaj so čuli strahovite krike Rusov, ki so se začeli obračati proti njim in dvigati roke kvišku. Istočasno so zagledali zasledovalci, da Rusi postajajo vedno manjši. Noge so jim začele izginjati v zelenih tleh, bilo je videti, kakor bi stali na kolenih. Puške so vrgli proč in so proseče stegali roke proti Avstrijcem. Nihče od Avstrijcev ni streljal, vse je le z grozo gledalo uboge ljudi, ki so se počasi pogrezali v močvirju, iz katerega ni ušel nihče, kdor je le par korakov zašel vanj. Noge so jim izginile v brozgi in če je kdo izvlekel eno nogo, se mu je druga pogreznila tem globlje. Skušali so se s truplom vleči na tla, da bi tako bolje razdelili težo, toda nikomur se ni posrečilo. Avstrijci bi bili radi pomagali nesrečnikom. Mnogo se jih vleglo na tla in molilo puškina kopita onim, ki so se pogrezali, toda bilo je zastoj: nihče ni mogel dovolj blizu do njih in oni so zastoj stezali roke. Globoko ginenje je avstrijski poveljnik ukazal svojim ljudem, naj se umaknejo, in Avstrijci so se previdno umaknili smrti v zavrtnem močvirju.

Gurki v boju proti nemškimi baterijam.

Rotterdam, 3. novembra. Pariški »La Presse« opisuje dogodek iz bojev ob Yseri, kako da se bojujejo Gurki iz Indije, tako-le: »Severno od belgijske črte, ne daleč od obali, so postavili Nemci več baterij težkih topov. Vsi naporu zaveznikov, da bi prisilili te topove, da utihnejo, so bili zaman. Niso mogli izslediti, iz kake daljave da se strelja, in nemški topovi so prizadajali zaveznikom velike izgube. Z zračnim poizvedovanjem so konečno dognali 11 kilometrov od obali in 5 kilometrov za nemškimi okopi kraj, kjer je bila municija za dotične topove. Ponoči se je nato vkrcal oddelek Gurkov na dva topničarska čolna, ki sta čisto tiho in brez luči plula v izliv Ysere. Po dolgem in tihem korakanju so se približali Gurki taborišču do 900 metrov, kjer se je nahajala municija (strelivo). Častnik, ki je poveljeval četam, jim je dal povelje, da se skrijejo v nekem gozdiču. Ves bataljon se je tam vlegel; šest Gurkov pa, katerih postav v temi skoro ni bilo opaziti, se je plazilo ob cesti. V ustah so nosili med zobmi dolge nože, ki so jim najljubše orožje. Preteklo je pol ure. Slišal se je globok glas v basu, in šest postav nemških straž je izginilo. Noben krik se ni slišal. Zdaj so skočili po koncu drugi Gurki in so začeli korakati proti taborišču s strelivom. Ob 1. uri zjutraj je opazil generalni štab na drugem bregu Ysere, ki je zrl tja v temno noč, na nebu odsev plamena, in nekaj sekund pozneje je bilo slišati močne eksplozije z granatami in šrapneli napolnjenih zabojev. Bataljon je gotovo zopet dosegel topovska čolna, in naslednji dan so bili spravljeni nemški topovi na neki kraj za bojno vrsto.

Kako umirajo francoski duhovniki - vojaki.

Dne 8. septembra je padel na bojišču ob reki Marni gojenec velikega semenišča škofije Lucon, ki je služil kot pešec v 93. polku. Zadela ga je krogla v stegno ter je brez pomoči obležal. Pred smrtjo je s svinčnikom napisal te-le vrstice: Dne 9. septembra. Dragi moji! Ko prejmete te vrstice, bom ali v nebesih ali pa me poberejo usmiljeni Nemci. Včeraj, 8. septembra okrog pol 7. ure zjutraj, je božja previdnost dopustila, da sem padel sredi bojnega polja. Na ravno istem mestu sem še sedaj pribit na križ, če smem rabiti tako nevedno primero s svojim Zveličarjem, ker svoje noge ne morem niti za en milimeter premakniti. Če se ne ganem, nimam skoraj nobenih bolečin, toda strašno sem žejen. V rokah držim križ in nanj zroč molim in se klanjam božji volji. Vi veste, da sem od svojega odhoda daroval Bogu svoje življenje in od včeraj zjutraj sem to daritev večkrat obnovil in jo ponavljam tudi sedaj z vsem, kar hoče ljubi Bog dodati ali odvzeti. Ne bojim se smrti. Preblizu jo vidim v tem trenutku pred sabo. Nič strašnega nima na sebi, saj prinaša blaženstvo. Vi pa, prosim Vas, nosite to naključno tiho, vdano, da, z veseljem. Boli me, da Vas moram zapustiti, toda kmalu se bomo zopet videli... Nato preneha pismo.

Pripominjamo, da je v francoski vojni na tisoče duhovnikov-vojakov, ker morajo

na Francoskem potrjeni duhovniki v boj kakor drugi vojaki s puško in bajonetom. Lahko si je misliti, kakšno pomanjkanje duhovnikov da bo vsled tega na Francoskem in koliko da trpi vsled tega katoliška cerkev na Francoskem!

Kako postopajo Čerkezi z Židi.

Vojni poročevalec lista »Neue Freie Presse« poroča z dne 1. novembra z Galicije: »V okolici Tarnova in v krajih vzhodno od njega so ruski pomožni narodi tem huje gospodarili. V Dembici so bili Čerkezi le enajst dni, od 25. septembra do 5. oktobra, pa mesto se bo še dolgo spominjalo obiska. To so morali biti hujši sovražniki, kakor so jih izkusili drugod.

V neki mali vasi so obsodili sedem Judov na smrt, baje zavolja izdajstva; predno so bili usmrčeni, so si morali reveži sami izkopati grobove. Drugod so kozaki prizanesli sicer vsem hišam, ki so bile zaznamovane s podobami svetnikov, s tem divjejšim vandalizmom so se pa vrgli na judovske ulice. Tam so plenili in skrunili, tako da ni mogoče popisati, niti ne namigavati. V Mielcu so oropali nekega starčka, po imenu Izraela Hermeka, do srajce in so ga gnali seboj kot talnika. V Saboru pri Tarnobrzegu so prisilili nekega mladega moža, da je obesil svojega očeta... V čast ruske armade pa bodi povedano, da sama ne mara nobene stika s Čerkezi.«

Hudodelstvo je, otrokom dajati žganja!

Najnovejša poročila.

NAŠE STALIŠČE V GALICIJI.

Dunaj, 11. novembra. (Uradno.) Operacije na severovzhodnem bojišču se razvijajo po načrtu in ne da bi bile motene od sovražnika.

V od nas prostovoljno zapuščenem ozemlju srednje Galicije so Rusi prodrli preko spodnjega dela Wisloke preko Rzeszowa in v prostor pri Lisko.

Przemysl je zopet obkoljen.

V dolini Stryj je morala neka sovražna skupina pred ognjem nekega oklopnega vlaka in nenadoma nastopivše kavalarije z velikimi izgubami bežati.

Namestnik šefa generalnega štaba:

pl. Höfer, generalni major.

Z JUŽNEGA BOJIŠČA.

Dunaj, 11. novembra. (Uradno.) V jutrajnih urah 10. novembra smo višine Mišar južno od šabca po štiridnevnih, izgub polnih bojih z naskokom vzeli in tako sovražnikovo desno krilo vtisnili. Imamo številno ujetnikov. Nasprotnik je moral močno utrjeno črto Mišar—Cer-planina zapustiti in se umakniti. Močni sovražni zadnji oddelki se v razširjenih obrambnih stališčih vnovič upirajo.

Prodiranje vzhodno Ložnice—Krupnja se vrši krepko naprej kljub hudemu odporu sovražnikovih zadnjih oddelkov.

Višine vzhodno od Zavlaka so že v naši posesti.

Kakor je doslej znano, je bilo v bojih od 6. do 10. novembra ujetih 4300 mož, zaplenjenih 16 strojnih pušk, 28 topov, med temi en težak top, ena zastava, več munijskih voz in zelo veliko municije.

BOLGARIJA IZROČI SRBIJI NOTO.

Sofija, 12. novembra. V uradnih krogih se čuje, da namerava bolgarska vlada v najkrajšem času izročiti v Nišu noto resnega pomena. V noti bodo označene odjenljive zahteve, od katerih Bolgarska ne bo odnehala.

BOJI NEMŠKIH ARMAD.

Berolin, 11. novembra. (Uradno.) Na bojišču pri Yser smo včeraj dobro napredovali. Dixmuiden smo z naskokom vzeli. Nad 500 ujetnikov in devet strojnih pušk je v naših rokah.

Dalje južno so prodrle naše čete preko Kanala.

Zahodno od Langenmarka so naši polki prodrli med petjem »Deutschland, Deutschland über Alles« protiprvi črti sovražnih stališč in jo zavzeli. Ujetih je okolu 2000 mož francoske linijske infanterije in zaplenjenih šest strojnih pušk.

Južno od Yperna smo prepodili nasprotnika iz Saint Kloy, za katerega se je več dni vršil srdit boj. Tu smo dobili 1000 ujetnikov in šest strojnih pušk.

Kljub večkratnim hudim protinapadom Angležev so ostale obvladujoče višine severno od Armentieres v naši posesti.

Velike izgube so imeli Francozi pri poizkusu, obvladujoče višine severno Vienne le Chateau na zahodnem robu Argonov priboriti si nazaj.

Tudi v argonskem gozdu, kakor severovzhodno in južno od Verduna so bili francoski sunki neposod vrženi nazaj.

Z vzhodnega bojišča ni nič poročil, ki bi imela kaj pomena.

Višje armadno vodstvo.

NEMŠKA KRIŽARICA »EMDEN« UNIČENA.

Berolin, 11. novembra. Po uradnem poročilu angleške admiralitete je bila N. V. »Emden« dne 9. novembra pri Kokos otokih v Indijskem oceanu, med tem ko se je en oddelek posadke izkrcal, da razruši angleškobabelsko in brezžično postajo, napadena od avstralske križarice »Sidney«.

Po trdovratnem, izgub bogatem boju je bila N. V. ladja »Emden« po premoči sovražne artiljerije zažgana in od lastne posadke postavljena na peskovino.

Mrtvi n ujetniki s križarice »Emden«.

London, 12. novembra. Reuterjev urad poroča uradno: Kapitan križarice »Emden« pl. Müller in poročnik Franc Jožef pl. Hohenzollern sta vojna ujetnika in nista ranjena. Izguba na »Emden« znaša 200 mrtvih in 30 ranjenih. Admiral je odredil, da se izkažejo preživelim ujetnikom vse vojaške časti in da obdrže kapitan in vsi častniki svoje sablje.

NEMŠKA LADJA »KÖNIGSBERG« BLOKIRANA.

Berolin, 11. novembra. (Uradno.) Angleška admiraliteta javlja, da je N. V. ladja »Königsberg« v reki Rufidži (Nemška Vzhodna Afrika), šest milj od izliva angleška križarica (Chatam« blokirala s tem, da je pogreznila neki parnik za premog. Del posadke je izkrcal in se utaboril v utrjenem taborišču. »Chatam« je izkrcane obstreljevala, a obstreljevanje baje ni imelo učinka.

RENNENKAMPF V NEMILOSTI.

Dunaj, 12. novembra. General Rennenkampf je pri carju v nemilosti radi vzhodnopruskih dogodkov. Premeščen je na Kavkaz.

PRESTOLNI GOVOR V ANGLEŠKEM PARLAMENTU.

London, 12. novembra. (Kor. urad.) Včeraj je bil otvorjen parlament s prestolnim govorom, ki pravi med drugim: Energija in sodelovanje vseh mojih podložnikov v celi državi stremi za tem, da se zagotovi zmogovit konec vojske. Nadalje se omenjajo prizadevanja Anglije in vseh zaveznikov, da bi nasproti Turčiji ohranili prijazno nevtralnost.

Darovi

poslani »Slov. komiteju« v Celovcu.

Zbirka po župnijskem uradu Kapla v Rožu. G. J. Serajnik iz Svetnevasi dva zavojčka perila, steklenico malinovca in 2 K; Matevž Male 2 K; Marija Černič 4 K; Peter Kuhar 5 K; S. Springer in druž. 5 K; A. J. 3 K; Apolonija Spek 4 K; J. Singer 1 K; Neža Spek 3 K; Anton Weiß 3 K. — Herman Šiler, Skočidol, po občini Vernberg 2 K; župni urad Kostanje, 1 zavoj obvez; Franc Míhl, dekan, Žihpolje 5 K; Blaž Wöfl, vojni kurat, Pulj, 10 K; šolske sestre v Št. Jakobu v Rožu 5 K; Fr. Míhl, dekan na Žihpolju 5 K; Ana Krasnik, Žihpolje, 5 K; Matej Ražun, župnik v Št. Jakobu v Rožu, darove faranov 50 K, (3. zbirka); Josip Lenasi, župnik v Selah, zbirka na rožensvensko nedeljo 46 K 7 vin.; hranilnica in posojilnica

Hranilno in posojilno društvo v Celovcu

uraduje vsak dan, izvzemši nedelje in
praznike, od 10. do 12. ure dopoldne.

Varno naložen denar; najugodnejši kredit za posestnike.

v Pliberku namesto venca na grob svojemu načelniku Francu Reš 10 K; Tomaž Ulbing, župnik v Kazazah, 10 K; Marijina družba v Bilčovsu 20 K; požarna bramba v Št. Lenartu pri sedmih studencih 11 K; župnijski urad v Ukvah 12 K; dobiček prevaljskih tarokistov 50 K; po župnem uradu Žabnice na cesarjev rojstni dan Hedvika Gangl 20 K; na cesarjev god Peter Z. 10 K, Alojzij P. 5 K, Peter W. 40 vin.

Listnica uredništva. G. F. M. v V. Vašega pojasnila k dopisu iz V. v št. 52 ne moremo sprejeti, ker je itak vse, kar hočete pojasniti, bilo v dotičnem dopisu, pa je bilo konfiscirano. Glede lepega zgleda pa imamo svoje utemeljene nazore. Vaš dopis nam je pa dokaz, da je bila naša informacija popolnoma pravilna! Pozdrave!

Organist in cerkvenik (tenorist, Ceciljanec) išče službe, če mogoče tako, da bi imel sestro pri sebi. Naslov pove upravništvo „Mira“ št. 54.

Tržne cene v Celovcu

5. novembra 1914 po uradnem razglasu:

Blago	100 kg		80 litrov (biren)	
	od	do	K	v
	K	v	K	v
Pšenica	40	—	41	20
Rž	31	52	33	—
Ječmen	—	—	—	—
Ajda	32	—	36	—
Oves	20	67	22	56
Proso	—	—	—	—
Pšeno	—	—	—	—
Turščica	—	—	—	—
Leča	—	—	—	—
Fižola, rdeča	—	—	—	—
Repica (krompir)	9	—	10	20
Deteljno seme	—	—	—	—
Seno, sladko	6	50	7	—
„ kisló	5	80	6	60
Slama	4	50	6	—
Zelnate glave po 100 kos.	9	—	11	—
Repa, ena vreča	1	70	2	—
Mleko, 1 liter	—	24	—	28
Smetana, 1 „	—	60	1	20
Maslo (goveje) . . . 1 kg	2	80	3	20
Sur.maslo (putar), 1 „	2	60	4	—
Slanina (špeh), pov. 1 „	2	10	2	40
„ sur. 1 „	2	—	2	20
Svinjska mast . . . 1 „	2	20	2	40
Jajca, 1 par	—	20	—	26
Piščeta, 1 par	2	80	3	20
Race	—	—	—	—
Kopuni, 1 par	—	—	—	—
30 cm drva, trda, 1 m ²	3	—	3	20
30 „ „ mehka, 1 „	2	80	3	—

Živina	Počrez		100 kilogr.		Prignalo	Prodalo
	od	do	živa	zaklana		
	v kronah					
Konji	—	—	—	—	—	—
Biki	—	—	—	—	—	—
Voli, pitani	—	—	92	100	—	9
„ za vožnjo	460	500	—	—	—	20
Junci	300	320	—	—	—	5
Krave	310	520	70	74	—	56
Telice	214	250	72	—	—	7
Svinje, pitane	—	—	—	160	164	9
Praseta, plemena	14	56	—	—	—	320
Ovce	12	16	—	—	—	6
Koze	—	—	—	—	—	6

Somišljeniki — zahtevajte v gostilnah — računke listke „Slovenske Straže“! Naročajo se v pisarni „Slovenske Straže“ v Ljubljani.

in razno moderno blago za moške in ženske obleke razpošilja po najnižjih cenah Jugoslovanska razpošiljalna

R. STERMECKI v Celju 308, Štajersko.

Pišite po glavni ilustr. cenik čez več tisoč stvari, kateri se vsakemu pošlje zastoj. Pri naročilih iz Srbije, Bolgarije, Nemčije in Amerike je treba denar naprej poslati.

! Ako še niste, !
! pošljite naročnino! !

Absolutno zjamčeno

pristno vino.

Kmetijsko društvo v Vipavi na Kranjskem oddaja vsled priporočila knezoškofjskega ordinariata pristna bela mašna vina, letnik 1912 po 56—60 K, letnik 1913 po 40—45 K, postavljeno kolodvor Ajdovščina. Sortirano vino rizling po 60 K, beli burgundec po 70 K, „Zelen“ po 80 K. — V zalogi je tudi tropinsko žganje liter po K 2·30. — Kletni nadzoruje vipavski dekan. — Sprejmejo se zanesljivi zastopniki za razprodajo.

Kmetijsko društvo v Vipavi.

ZASTONJ

dobi vsakdo 2 para močnih ženskih ali moških nogavic, 3 lepe žepne robce, 1 volneno ruto za na glavo ali moški klobuk, kdor naroči: 4 1/2 m finega volnenega zimskega blaga za žensko obleko v poljubni barvi za: K 9·50 ali v boljši kakovosti za K 12·50

SAMO v Prvi gorenjski razpošiljalnici IVAN SAVNIK, Kranj št. 162.

Za neugajajoče se vrne denar ali zamenja!

Za neugajajoče se vrne denar ali zamenja!

Edino slovensko narodno trgovsko-obrtno podjetje

Hotel Trabesinger

v Celovcu, Velikouška cesta št. 5.

Podpisano vodstvo hotela Trabesinger se vlijudno priporoča vsem velenjenim slovenskim in slovanskim gostom-potnikom, ki prenočujejo ali za več časa ostanejo v Celovcu. V hotelu se dobe lepe, snažne sobe po primerni ceni; nudi se izborna kuhinja in zjamčeno pristna in dobra vina iz Slovenskih goric. Gostom-abstinentom se postreza z raznimi brezalkoholnimi pijačami. Na razpolago je tudi kegljišče poleg senčnatega vrta, pozimi toplo zakurjeno. V hotelu Trabesinger dobite vsak dan, posebno pa ob sredah zvečer, prijetno slovensko družbo. Slovenski potniki in rodoljubi, slovenski romarji, ustavljajte se samo v edini slovenski gostilni »Hotel Trabesinger« v Celovcu, kjer boste vedno dobro postreženi. — Za mnogobrojen obisk se priporoča

vodstvo hotela Trabesinger.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu.

Delniška glavnica K 8.000.000.

Rezervni fondí okroglo K 1.000.000.—.

Denarne vloge na knjižice se obrestujejo po

4 0/0

od dneva vloge do dneva vzlina. Rentni davki plača banka sama.

Kolodvorska cesta 27, v lastni hiši.

Zamenjuje in eskomptuje izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje — Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavelje. Eskompt in incasso menic. Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnice v Spiljetu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Denarne vloge v tekočem računu obrestujejo se:

po dogovoru od 4 0/0 naprej.